

Český svaz včelařů, z. s.

Výroční zpráva za rok 2018

**Kontrola realizace šlechtitelského programu plemene
včely medonosné kraňské**

**Dle zákona č. 154/2000 sb. o šlechtění, plemenitbě a
evidenci hospodářských zvířat a o změně některých
souvisejících zákonů (plemenářský zákon)**

Český svaz včelařů, z. s.

Křemencova 177/8, 115 24, Praha 1, IČ: 00 443 239

Uznané chovatelské sdružení včely medonosné kraňské

Rozhodnutím MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY,
č. j. 120109/01 - 7010, ze dne 11. 5. 2001

Kontrola realizace šlechtitelského programu

Výroční zpráva za rok 2018

Obsah:

1. Výchozí předpoklady

- 1.2. Organizace šlechtitelské práce v chovu včel v ČR
- 1.3. Směr šlechtění
- 1.4. Stavy včelstev v kontrole užitečnosti

2. Chovný cíl a standard plemene

- 2.1. Hlavní směry chovného cíle
- 2.2. Základní parametry chovného cíle

3. Realizace šlechtitelského programu

- 3.1. Účastníci programu
- 3.2. Vyhodnocení sledovaných vlastností za rok 2018

4. Přehled počtu odchovaných matek ve šlechtitelských chovech za rok 2018

5. Příloha: Tabulky 1-6

1. Výchozí předpoklady

1.1. Tendence evropského chovu včel

Evropští chovatelé tradičně chovají materiál s dlouhou tradicí, ale též materiál dovážený. Je to často motivováno očekáváním lepších vlastností, které se ale na dcerách dalších generací měřitelně neprojevují. U žádného plemene nebo linie nebyla dosud prokázána lepší tolerance k nemocem než u včely medonosné kraňské. V důsledku hybridizace naopak dochází lokálně ke zhoršení některých vlastností včelstev a ke ztrátě vyrovnanosti. Například materiál s výrazným podílem včely italské má problém s přezimováním v našich středoevropských podmínkách. Citelným problémem je mimo jiné zvýšená bodavost hybridů. Řada národních chovatelských sdružení zpřísňuje podmínky ochrany svých plemen, jakožto cenných genetických zdrojů a hledá legislativní podporu. Ke konzultační spolupráci jsme byli vyzváni chovateli zemí V4, kde se vážně připravuje ochrana karpatského genofondu.

1.2. Organizace šlechtitelské práce v chovu včel v ČR

Chovatelské sdružení včely medonosné kraňské i v letošním hodnoceném roce pracovalo v souladu s chovatelským řádem (dále CHŘ) a příručkou plemenářské práce (dále PPP).

1.3. Směr šlechtění

Včela medonosná kraňská se v podmínkách ČR plně osvědčila pro své vlastnosti. Její bouřlivý jarní rozvoj umožňuje využití silných jarních snůšek, které v našich klimatických a přírodních podmínkách představují převážnou část snůškových zdrojů. Plemeno je i nadále šlechtěno na kombinaci požadovaných užitkových vlastností s výrazným zaměřením na mírnost a odolnost proti nemocem.

1.4. Stavy včelstev v kontrole užitkovosti

Do centrální evidence kontroly užitkovosti bylo v roce 2018 zapojeno 32 vyšších šlechtitelských chovů s 1577 včelstvy a u dalších 691 včelstev ze 17 rozmnožovacích chovů je kontrola užitkovosti prováděna bez centrální evidence.

2. Chovný cíl a standard plemene

2.1. Hlavní směry chovného cíle

Zdravá, mírná a nerojivá včelstva s dobrou produkcí medu.

2.2. Základní parametry chovného cíle

Základními sledovanými parametry včelstev zapojených ve šlechtitelském programu jsou: medný výnos, mírnost, sezení, rojivost, rozvoj, hygienické testy. Shoda s plemenným standardem se posuzuje morfometrickou analýzou validovanou testy DNA. Podrobnosti stanovuje PPP. Aktuální výsledky morfometrických rozborů jsou přístupné na stránkách laboratoře, která morfometrickou analýzu zpracovává www.pvpekarov.cz/sgg/m6_1.htm.

V roce 2018 bylo vyhodnoceno 118 vzorků od včelstev 39 chovatelů matek.

3. Realizace šlechtitelského programu

3.1. Účastníci programu

Šlechtitelského programu se účastní chovy zařazené na seznam vyšších šlechtitelských a rozmnožovacích chovů Uzaného chovatelského sdružení včely medonosné kraňské. Seznamy chovů pro chovatelskou sezónu 2018 jsou uvedeny v příloze této zprávy (tabulka 5 a 6) a zveřejněny na stránkách ČSV, z.s. www.vcelarstvi.cz.

3.2. Vyhodnocení sledovaných vlastností za rok 2018

Včelstva zapojená v rámci šlechtitelského programu do kontroly užitečnosti byla hodnocena záznamem na předepsaném formuláři (*Přehled výkonů včelstev*). Získané hodnoty byly zpracovány a následně byly sumarizovány tyto vlastnosti: mírnost, sezení, rojivost, rozvoj. Podrobnosti pro správné posuzování a hodnocení vlastností včelstev jsou pro chovatele matek blíže popsány v PPP.

Přehled výkonů včelstev nebyl třemi chovateli dodán, tato skutečnost je uvedena v tabulce 1 a jejich včelstva nebyla započítána do celkového počtu hodnocených včelstev. Chovatelé, kteří přehled nepředali, nebudou v následující chovatelské sezoně v chovu pokračovat.

Souhrn za hodnocené chovy:

Sledované vlastnosti	mírnost	sezení	rojivost	rozvoj
Hodnocení vlastností za rok 2018 a 1633 včelstev	1,2	1,2	1,1	1,4
Minimální požadavek dle šlechtitelského programu	1,5	2	2	1,8

Podrobnosti hodnocení jednotlivých chovů jsou uvedeny v Příloze – tabulka 1

Dlouhodobá tendence v těchto sledovaných vlastnostech je setrvalý stav.

Závěr: Ve všech sledovaných vlastnostech je průměrná úroveň chovů lepší, než jsou minimální požadavky dané šlechtitelským programem. Včelstva nevyhovující jsou v jednotlivých chovech evidována a nevyhovující matky jsou vyměněny za matky perspektivnějšího původu.

4. Přehled počtu odchovaných matek ve šlechtitelských chovech za rok 2018

ODCHOVANÉ MATKY 2018	
Počet odchovaných matek rozmnožovacích chovů	9830
Počet odchovaných matek vyšších šlechtitelských chovů	19600
Celkem počet odchovaných matek za rok 2018	29430

Zdroje dat: evidence zaslaná chovateli na sekretariát PRV ČSV.

Zpracováno z podkladů dodaných k 31. 12. 2018

Ing Petra Mikšovská, vedoucí odborného a provozního oddělení ČSV, z.s.

Ing. Dalibor Titěra, zootechnik Uzaného chovatelského sdružení včely medonosné kraňské

PŘÍLOHA

Tabulka 1

Vyhodnocení sledovaných vlastností včelstev v kontrole užítkovosti za rok 2018

poř.č.	chovatel	číslo	počet včelstev 2018	mírnost	sezení	rojivost	rozvoj	
1	Cimala	139973	103	1	1	1	1	
2	Doležal	226294	40	1	1	1,7	1,4	
3	Halásek	155622	55	2	1	1	1	
4	Horký	103505	57	1	1	1	1,1	
5	Janšta	155408	49	1,1	1,5	1,3	1,6	
6	Kurtin s.r.o.	130438	47	1	1	1,1	1,1	
7	Kytner	106005	40	1	1	1	1,3	
8	Mandát	151242	40	1,1	1,1	1	1,4	
9	Marada	106094	chovatel neposkytl přehled					
10	Melichar	134548	43	1	1	1	1,3	
11	Olžbutová	183146	40	1,3	1	1	1	
12	Plšek	158192	chovatel neposkytl přehled					
13	Sedláček	158329	41	1,8	1,8	1,3	1,6	
14	Sláma	146675	52	1	1	1	1,3	
15	SOUV Nasavrky	137694	54	1	1,2	1	1,3	
16	Šefčík	102854	54	1,3	1,2	1,3	1,3	
17	Ševčík	104354	40	1,4	1,3	1	1	
18	Texl	126131	66	1	1	1,1	1,6	
19	Toman	157886	40	1	1	1,1	1	
20	Úškrt	105087	20	1,1	1,4	1,4	1,4	
21	Včelpo s.r.o.	176087	chovatel neposkytl přehled					
22	Větrovský	107178	43	1,3	1,3	1,1	2,1	
23	Vozdecká	178720	62	2	2	1	1,4	
24	VÚVč Dol	136209	70	1,1	1,2	1	1,9	
25	VÚVč Kývalka	147228	95	1,2	1,3	1,2	1,9	
26	VÚVč Liběchov	168639	67	1	1,3	1,3	1,2	
27	VÚVč Pekařov	136209	68	1,6	1,9	1,2	0	
28	VÚVč Přerov	132898	77	1,1	1	1	1,4	
29	VÚVč Skřivánek	136209	54	1	1,2	1	1,5	
30	VÚVč Zubří	168038	80	1,2	1,2	1	2,9	
31	Vydra	156526	40	1,1	1	1	1	
32	Zemánek	140002	40	1,1	1	1	1,3	

Tabulka 2

Počet odchovaných matek Vyšších šlechtitelských chovů v roce 2018		
poř.č.	Jméno	Počet odchovaných matek
1	VÚVč Dol	3305
2	Sedláček Jaroslav	2033
3	Cimala Pavel, Ing.	1619
4	VÚVč Liběchov	1285
5	Vozdecká Miroslava	1259
6	Kurtin s.r.o.	1068
7	VÚVč Kývalka	709
8	SOUV - VVC, o.p.s. Nasavrky	710
9	VÚVč Skřivánek	628
10	Toman Ladislav	560
11	Kytner Stanislav	478
12	Větrovský Pavel	470
13	Janšta Josef	450
14	Doležal Josef	427
15	VÚVč Pekařov	425
16	VÚVč Přerov-Žeravice	415
17	Úškrt Antonín	385
18	Halásek Jaroslav	363
19	Marada Vít	345
20	Melichar Jiří	344
21	Plšek Břetislav, PhDr.	329
22	Šefčík Josef	316
23	Sláma Pavel	315
24	Olžbutová Jaroslava	280
25	Zemánek Vlastimil	249
26	Mandát Antonín	197
27	Vydra Petr	186
28	Texl František, Ing.	159
29	Horký Zdeněk	130
30	Ševčík Miloslav	123
31	VÚVč Zubří	38
32	Včelpo s.r.o.	0
CELKEM		19600

Tabulka 3

Počet odchovaných matek rozmnožovacích chovů v roce 2018		
poř.č.	Jméno	Počet odchovaných matek
1	Strnad Jiří	2149
2	Prokeš Daniel, Ing.	1423
3	Šanderová Michaela	1148
4	Chramosta Lubomír	956
5	Křížková Hana	849
6	Včelí farma pod medníkem s.r.o.	501
7	Gabriel Josef	456
8	Štefek Jan	420
9	Břenda Zdeněk	366
10	Skuhrovec Luboš	358
11	Kadlec Jiří	315
12	Mašek Miroslav	265
13	Mráz Jindřich	176
14	Kopeček Jaroslav	160
15	Golský Tomáš	158
16	Moravec Tomáš	65
17	Najman Stanislav	65
CELKEM		9830

Tabulka 4

Vývoj počtu chovů a odchovaných matek

rok	ROZMNOŽOVACÍ CHOVY		VYŠŠÍ ŠLECHTITELSKÉ CHOVY		VŠECHNY ŠLECHTITELSKÉ CHOVY CELKEM	
	Počet chovů	Počet odchovaných matek	Počet chovů	Počet odchovaných matek	Celkem chovů	Celkem odchováno matek
2010			91			41 464
2011	63	16 745	69	27 058	132	43 803
2012	78	20 225	50	20 145	128	40 370
2013	73	16 222	48	20 190	121	36 412
2014	40	19 486	48	25 593	88	45 079
2015	28	20 626	48	24 297	76	44 923
2016	20	10 266	47	23 177	67	33 443
2017	16	7 189	41	17 962	57	25 151
2018	17	9 830	32	19 600	49	29 430

Tabulka 5

**Seznam rozmnožovacích chovů uznaného šlechtitelského programu ČSV, z.s.
pro období 1. 4. 2018 – 31. 12. 2018**

poř.č.	Jméno	Ulice	PSČ	Obec	Telefon
1	Břenda Zdeněk	Nad Obchvatem 525	391 56	Tábor	730 120 170
2	Gabriel Josef	Kyjovská 80	687 09	Boršice	724 168 941
3	Golský Tomáš	Hamerníkova 16	386 01	Jihlava	777 025 248
4	Chramosta Lubomír	Strmilov 68,	378 53	Strmilov	728 879 345
5	Kadlec Jiří	Jana Štursy 44	370 10	České Budějovice	777 571 825
6	Kopeček Jaroslav	Pržno 283	739 11	Frýdlant nad Ostravicí	604 402 063
7	Křížková Hana	Trnkova 6	779 00	Olomouc	777 641 662
8	Mašek Miroslav	Pražákova 30	619 00	Brno	723 459 453
9	Moravec Tomáš	Smržov 60	463 43	Český Dub	777 822 227
10	Mráz Jindřich	Chodov 221	345 33	Trhanov	737 207 921
11	Najman Stanislav	Na Samotě 1029	253 01	Hostivice	603 887 482
12	Prokeš Daniel, Ing.	Maxov 35	344 01	Domažlice	774 560 966
13	Skuhrovec Luboš	Petrovice 133	471 25	Jablonné v Podještědí	606 407 129
14	Strnad Jiří	Štíhllice 9	281 63	Kostelec nad Černými lesy	603 173 881, 321 677 710
15	Šanderová Michaela	Žampach 36	564 01	Žamberk	736 721 656
16	Štefek Jan	Lidická 1236	25228	Černošice	720289666
17	Včelí farma pod medníkem s.r.o.	Na babách 16	252 81	Petrov	732129134

Tabulka 6

**Seznam vyšších šlechtitelských chovů uznaného šlechtitelského programu ČSV, z.s.
platný pro rok 2018**

Poř.č.	Jméno	Ulice	PSC	Obec	Telefon
1	Cimala Pavel, Ing.	Pusté Žibřidovice 52	788 23	Jindřichov	583 232 222, 777 232 893
2	Doležal Josef	Hroznaťín 30	675 05	Rudíkov	775 404 352
3	Halásek Jaroslav	Blížkov 51	594 42	Měřín	723 651 977, 566 544 003
4	Horký Zdeněk	Dolní Řasnice 55	464 01	Frýdlant v Čechách	728 954 748
5	Janšta Josef	Březka 9	595 01	Velká Bíteš	566 532 868, 724 149 495
6	Kurtin s.r.o.	Račice 41	675 55	Hrotovice	605 339 043
7	Kytner Stanislav	Nedvědice 19	592 62	Nedvědice	605 811 256
8	Mandát Antonín	Velký Újezd 8	675 32	Třebelovice	728 224 050
9	Marada Vít	Hlavní 22	696 12	Hovorany	518 375 243, 731 586 646
10	Melichar Jiří	Občanská 354	468 02	Rychnov u Jabl.n. N.	606 821 215
11	Olžbutová Jaroslava	Lučkovice 51	397 01	Písek	774 242 536
12	Plšek Břetislav, PhDr.	Úvalno 200	793 91	Úvalno	554 648 050, 776 861 561
13	Sedláček Jaroslav	Příchovice 80	334 01	Přeštice	377 980 126, 720 148 540
14	Sláma Pavel	Sepekov 416	395 51	Sepekov	737 232 904
15	SOUV - VVC, o.p.s. Nasavrky	Slatiňanská 135	538 25	Nasavrky	469 677 128
16	Šefčík Josef	Šemnice, část Dubina 51	362 72	Kyselka	353 941 114, 602 835 780
17	Ševčík Miloslav	Bukovinka 119	679 05	Křtiny	516 439 444
18	Texl František, Ing.	Junácké údolí 388	671 03	Vranov nad Dyjí	607 880 856
19	Toman Ladislav	Nádražní 804	340 22	Nýrsko	376 571 839, 607 650 569

20	Úškrt Antonín	Chodov 171	345 33	Trhanov	723 044 335
21	Včelpo s.r.o.	Jabloňany	679 01	Skalice nad Svitavou	516 469 135, 602 769 207, 773 455 150
22	Větrovský Pavel	Ohař 21	398 04	Čimelice	777 180 118, 736 282 421
23	Vozdecká Miroslava	Vrchlického 1093	664 34	Kuřim	720 422 444
24	VÚVč Dol	Máslovice-Dol 14	252 66	Libčice nad Vltavou	605 039 508
25	VÚVč Kývalka		665 01	Rosice u Brna	546 412 735, 739 594 736
26	VÚVč Liběchov	Pod Kostelíčkem 86	277 21	Liběchov	734 858 243
27	VÚVč Pekařov	Pekařov	788 23	Jindřichov	739 594 728
28	VÚVč Přerov-Žeravice	Na Návsí 113/29	750 02	Přerov-Žeravice	581 211 362, 739 594 734
29	VÚVč Skřivánek		582 53	Štoky	739 594 733
30	VÚVč Zubří	Machulky 909	756 54	Zubří	732 796 459
31	Vydra Petr	Kounicova 69	602 00	Brno	736 745 006
32	Zemánek Vlastimil	Cep 51	379 01	Třeboň	606 368 886